

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Kiadult Bétsből, Kedden Mártzius 26 - dik napján, 1816 - dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' belső dolgokra ügyelő Minister ilyen Meghívást intézett Mártz. 12-ik napján minden Prefektusokhoz: — “

„Uraim! az urak a' legterhesebb környűlállások között a' legterhesebb akadályokon győzedelmeskedtek; a' közönséges rend' minden ágai alá támaszt és fundamentomot vetettek; 's a' lázszasztóknak mindenütt leghathatósabb módon ellene állottak. Sokak az urak közzűl tsak a' minapában is egy esztelen mozgást még a' tsirájában megfojtván, a' bűnnek czélzásait semmivé tettek, indító okait kinyomozták, annak gerjesztőit elfogdosták, az ítélő székeknek által adták, 's ekképpen oda vittek a' dolgot, hogy a' rossz akarató embereknek ezen új próbatétele sem tehetett egyebet, hanem tsak a' Státus hatalmának erejét és nagy vigyázását hozta nagyobb világosságra. Az urak érdemessé tették magokat a' Király' különös figyelmetességére, és arra, hogy mint fők, azt az egygyességet kormányozzák, a' mellyel magokat minden jó Frantziák a' thronustól széllyel sugározó hatalomhoz tsatolják, és ezt, a' dicséretre legméltóbb állhatatossággal segítsék. —

„Mindazonáltal, bár mi nagy bizodalommal legyünk is mi az urak' iparkodásához, a' melly kétségkívül minden előfor-

dúlható történeteken győzedelmeskedni fog: tsakugyan mind e' mellett is a' magok buzgóságokat és minden iparkodásaikat, 's az igaz ügynek triumphusát, a' melly ugyan semmi kétséget nem szenved, hanem háladást és gátoltatást tsakugyan találhat, siettetni és könnyíteni kell. Mennél többet tettek már az urak azért a' szent ügyért, melynek szolgálnak, annál jobbet kell még tenniük, hogy a' szerentsésen kezdett munkát tökéletességre vihessék. A' lázzadás' gerjesztői sem reménségeiken sem vakmerősködésseken fel nem hagytak; mint a' rend' örökös ellenségei, semmi alkalmatosságot, semmi fogást el nem múlatnak; a' polgárokat megkárosodástól való félelem által nyúghatatlanokdtatják, a' félelmet, mellyet bennük a' bűn gerjeszt, a' gyengékbe is bélélekzik. De meg fognak győződni nem soká, hogy az igasság, mellyet ők ily sokáig fárasztottak 's vakmerősködéssek által boszszantottak, nem tsűfoltathatik - ki a' bűnösöknek megbüntettetése nélkül. Ezek mozdulásokat mérészlenek bizonyos szerentsétségeknek előfordúlándó napjain előre megjelenteni; 's a' midőn az ezen fatális napokra való megemlékezéskor azt a' bátorságot, mellyel thronusunk' védelme alatt élünk, minden jó lakosok áldják, akkor ezek az emberek, a' magok ügyeknek elvesztése miatt való kétségbeesés által gyötrettetvén, ezen fatális napokkal egygyütt a'

szerentsétlenségeket előrejelentő dolgoknak emlékezeteiket is megújítják, 's azt a szempillantatot, melyben én az Urakhoz ezen sorokat írom, új próbatételek által tétetik jegyessé, mellyek a népnek a leggyávabb hírek által való nyúghatatlankodtatására czéloznak. —

„Meg ne szünnyenek az Urak ezeket az éppen oly hünös mint nevetséges hazugságokat elenyisztetni, 's ezek ellen, a katoná elöljárókkal egygyütt, tusakodni. A Ministerek már megmútatták az uraknak erre a leghasznosaab eszközöket, 's az Urak is legnagyobb haszonnal éltek ezekkel. Én még mútatok itt egy új eszközt tudni illik egy Prefektusnak és egy katona Kommandánsnak tselekedetét, mellyet hasonló haszonnal követhetnek az Urak. Ezek özszebeszélvén, elébb a Kommandáns járta bé az egész departamentet, minden környűlállásokat olyan figyelmetes és buzgó szeműgyre vévén, hogy az által mindenekbe hivatalos kötelességeikre nézve hasonló buzgóságot öntött. Ennek visszaérkezése után az Al-Prefektusokat küldötte ki a Prefektus hasonló vizsgálódásra, 's ezeknek is visszaérkezésük után maga indúlt el, 's minden vidékeket azzal a szemeskedéssel bėjárt, melly a jó emberekbe nagyobb erőt a rosszakra pedig nyughatatlanságot szokott önteni. Ezen két fő tisztjeinknek egymással való jó egygyetértésükre és buzgóságra kívánom én figyelmetessé tenni a Prefektus urakat. Eddig is iparkodtam oda hajtani az Urak figyelmetességét, hogy mitsoda embereket küldjenek a Királyi testörző sereghez. Ily fontos dologban nintsen közép út; a czélt el kell érni, különben gyalázatot vallunk; azt a mi szent kötelességünk kívánja, 's ha el nem érjük, semmivel nem mentegetjük magunkat. Egyedűl tsak az urakon áll, hogy az emberek választásában ne hibázzanak, 's hogy tsak olyan Frantziákat küldjenek a magok Királyok mellett való őrállásra, a kik méltók az ő személyének őrzésére.“

Nagyon szíveikre köti ezen írásában a Minister a Prefektusoknak a nemzeti seregek tüzesen való organizáltatását is, mint a mellyek a közönséges erőnek egy oly ágát teszik, melynek felállittatása éppen olyan nemes czelzással rendeltetett, mint nagy resultatumaitól minden jót lehet várni: tsak azt sajnálja, hogy kedvetlenséggel kéntelenítettik megvállani, hogy ezen fontos munkában nem minden Prefektusok haladtak még eddig olyan előre, mint azt a Király' rendelései's a Minister' utasításai szerent tselekedni köteleztettek volna: de reméni, hogy kettőztetett buzgóságok által már most ezek is vissza fogják nyerni az elvesztett időt. Hasonló buzgóságot kíván a Minister a Departamentális Kompániáknak 's belső fegyveres őrzőknek jó rendben való tartatásokra nézve is. — „El ne mellőzzenek az Urak, így végzi intéseit a Minister, semmi némű eszközöket, hogy azt a resultatumot, melynek megnyerése minden iparkodásainknak egyedűl való czélja, a közönséges tsendességnek megmaradását, megnyerhessük. Minden segedelmet, mellyet a hely, környűlállás, és emberi kezek szolgáltathatnak az uraknak, fordítsanak minden törvényes útakon arra az urak, hogy a lázzasztók mindenütt általhághatatlan kőfalakra találjanak, hogy iparkodásoknak erőtlensége felől meggyőződjenek, 's az ő bünös reménségek megfojtódjék, 's a t.“

A Gard departamentnek Prefektusa elvétette a fegyvert a *St. Michel d' Euzeti* közönségbéli nemzeti őrző tsapattól azért, hogy rendetlenűl viselte magát; által ment a szomszéd, t. i. a *St. Gervaisi* közönség' határára, 's az oda való Polgármesterre semmit sem ügyelvén ott lármát tsinált. Minden katonaczimereket elvétetett a nevezett Prefektus ettől a nemzeti őrző tsapattól, 's megparantsólta az embereknek, hogy forma ruhát 's egyéb nemzeti katonaczimert többé egy is közzűlok viselni ne mérészeljen. Hasonló módon bánt ugyan

ez a' Préfektus a' Sommieresi nemzeti őrző seregek is egy vigyázatra küldetett csoportjával azért, hogy ez is lármát csinált, és sem a' Polgármesternek sem a' Bekéltető Biráknak intéseikre nem halgatott.

Az első katonaosztálybéli (*Párisi*) katonai ítélőszék e' hónap' 11 - diken estve kimondotta Admirális *Linois* és Oberster *Boyer* ellen a' maga ítéletét. Az elsőt feloldozta a' vád alól, a' másikat halálra ítélte. Ez az egész per, igen rövid summában, így adattathatik elő: —

Az ítélőszék' tagjai ezek voltak: Mint Elölülő Gróf *Lauriston* Generál - Lajtnánt; *Claparede*, *Bordesoult*, és *Dejean* Generál - Lajtnántok; *Montesquiou - Fezensak*, *Moutbrun*, és *Aboville* Generalmájorok; Gróf *Sesmaison*, mint Referens; 's *Sartelon* úr, mint Királyi Prokurátor. — A' Bizonyságlevelek, mellyek az első ülésben, a' vádoltatott személyeknek jelenemlétekben felolvastattak, voltak: 1) A' Londoni Frantzia Követ *Chartre*' levele, melyben ajánlja Gróf *Linois*nak, mint akkori *Guadaloupei* fő Kommandánsnak, hogy a' szigetet oltalmazza-meg a' Király' számára; 2). Egy azon szigeten Máj. 2 - dikan 1815 - ben költ levél, (melyben igéri a' nevezett fő Kommandáns, hogy hűséges fog a' maga Királyához maradni; 3). Ugyan ennek egy levele, melyet éppen azon hónap' 2 - dikan írt, és a' melyben panaszkodik, hogy egy Regiment és a' lakosok a' Király eránt nem jó hajlandósággal viseltetnek, hanem ő maga semmit el nem fog múlatni, hogy a' réa' bizatott szigetet a' Királynak megtarthassa; 4). Ezen levélben jelenti a' fő Kommandáns, hogy a' tenger-ről egy Anglus Admirális olyan ajánlást tett legyen neki, hogy, ha tettzik a' Kommandáns úrnak, a' szigeten lévő erősegeket a' 18 - dik *Lajos* Király' nevében elfoglalja: hanem ő (*Linois*) ezt az ajánlást nem fogadta - el, azért, hogy tudta, hogy a' *Guadaloupei* lakosok ezen idegen seregekhez nagy idegenséggel viseltetnek; 5).

Ebben a' levélben arról tudósítja *Linois* a' Frantzia tengeri Ministert, hogy ő a' szigetet az ellenségtől megszállott állapotban lenni kihirdettette, hogy az *Anglusok* a' szigetek partjaira külömbkülömb helyeken kiszállottak, és hogy a' sziget' lakosai valamint szintén az ott levő őrző seregek is, a' Császár' részire állottak; 6) Végezetre egy levélben, mellyet Admirális *Linois*, már Angliából a' *Portsmouthi* kikötő helyből, akkor, mikor a' *Bonaparte*' megbukása után már oda vissza érkezett volt, tavaly' Oktober' 4 - diken írt a' Frantzia Ministerhez, azt kívánta, hogy őtet állítsák ítélőszék' eleibe, hogy mutathassa-meg, hogy ő a' mit tselekedett csak abból az okból tselekedte, hogy a' szigetet a' belső hadakozástól megkímélni, 's ezt a' betes kolóniát a' maga Királya' számára megtartani iparkodott. — Több Bizonyságlevelek is olvastattak-fel, mellyek között névszerint emlittetik a' Plántások fő Gondviselőjének is egy levele, a' ki mind végig megmaradott a' Király' hűségében. Mind ezeknek tudósításaikból, igen röviden szólván, a' jó ki, hogy Admirális *Linois*, mint fő Kommandáns sokáig megmaradott a' maga hűségében: hanem a' Vice - Kommandáns *Boyer*, Junius' 19 - dik napján a' *Bonaparte*' három színű zászlóját felszúrátván, valamint a' Királyi Tanátsnak egyéb tagjait úgy annak előlülőjét Admirális *Linois* is fogságra tétette; és hogy végezetre, de csak akkor, mikor már az egész rebellió közönségessé lett volt, az Admirális is egygyet értett a' rebellesekkel.

A' vádoltatott személyeknek főbb mentsegei abban állottak, hogy őket arra, a' mit tselekedtek, a' sziget' lakosainak 's a' szigeten őrizeten lévő katonaságnak *Bonaparte*'hoz való hajlandósága, az Anglusoktól való nagy félelem, 's a' *Bonaparte*'től oda érkezett tudósítások, parantsolatok, 's a' többi, ellentállhatatlanul kentelenítették. —

Ezen Processus' folyamatiában az a' különös dolog is elő fordúlt, hogy egy va-

laki, a' ki az azon napi tárgyaknak lefolyta alatt, mint halgató, másokkal egygyütt az ítélőszék' szalájában jelen volt, onnét kimenvén, a' strázsán ott álló katonák' Kommandánsához ment, és azt kívánta ettől, hogy őtet fogattassa-el, mert ő is részes az ítélőszék előtt lévő bűnben. Hijába mondotta a' Kommandáns, hogy még eddig legkissebb emlékezet sem volt rólla a' felolvastatott akták között; mert a' szegény magavádló ember ezzel semmit sem gondolt, a' tiszt kéntelen volt az embert árestomba kísértetni. Megválnik meddig fog kedve lenni ott maradni. Gondolják, hogy nints helyyin az esze. —

Mártzius' 10-dikén ismét ülést tartott a' *Linois* és *Boyer* dolgokban a' feljebb megnevezett ítélőszék, melynek alkalmatosságával a' *Referens* minden addig előfordúlt irással és szóval való bizonyágtételeket egymásbol folyólag elő hordván, mind ezek után az ítélőbirákra bizta, hogy a' magok szokott katonai módjok szerint mondják-ki ítéletjeket, 's így mondták-ki végezetre 11-dikben estvéli 10 órakor, hogy *Vice-Kommandáns Boyer* halállal való büntetést érdemel azért, hogy a' fő Kommandáns ellen engedetlen 's a' támadásnak részese volt; az Admirálist pedig a' vádalól egészen feloldozták, 's egész méltóságába visszahelyheztték.

Ítéleteiknek kimondása előtt kimentek a' Biztosság' tagjai a' közönséges szalából egy különös szobába, a' hol a' következő, világos kifejezésekből álló, rövid kérdéseket, *igennel* vagy *nemmel* határozták-meg a' vádoltatott személyek között mindenikre nézve különkülön:

Először az Admirálisra nézve: — „Tudta-é Gróf Durand-de *Linois*-Leon-Károly-Sándor a' *Guadeloupei* Ex-Kormányozó, hivatal szerint való módon azt, hogy ő az *Antillesi* minden Frantzia szigetek közönséges Kormányozója' Gróf *Vangirand* alá tartozzék, 's engedetlenséggel viselte-é ő magát az ellen, mint Előljárója ellen?

— Bűnössé tette-é magát *Contre-Admirális Linois* az által, hogy annak az özszesküvésnek, a' melly *Junius*' 18-dik napján a' szigetet a' *Bitangolónak* alája vetette, szerzője, elősegéllője, vagy forralója lett volna? — Kinyilatkoztatta-é (vagy megbizonyította-é) *Contre-Admirális Linois* későbbre, minekutánna *Junius*' 19-dikén a' szigetnek Kormányozását a' *Bitangoló* alatt ismét által vette volna, azt, hogy ennek általvevésével oda célzott, hogy a' szigetet a' Király' hatalma alá ismét visszaállithassa? — A' *Contre-Admirális Linois*' hatalmában állott-é, hogy ezen célzást teljesithesse? —

Az ezen kérdésekre való voksolást úgy tették a' Biztosság' tagjai, hogy mindenikre az alsóbb rangúak 's ezek között is az ifiabbak voksoltak legelőbb, 's az Előülőtől utoljára mondta-ki ítéletét, a' melly ennyiben határozódott, hogy a' hadi ítélőszék egész megegygyezéssel kimondja, hogy a' *Guadeloupei* Ex-Kormányozó Gróf *Linois*, a' két első pontokra nézve teleyességgel nem bűnös, a' harmadikra sem bűnös, minthogy azért vette ismét által a' sziget' kormányozását, hogy azt a' Királynak vissza adja; 's hogy a' 4-dik pontra nézve sem bűnös, minthogy csak azért nem adta vissza a' kolóniát a' Királynak, mert nem ő tőlle függött a' dolog, nem állott az ő hatalmában.

Másodszor *Oberster Boyerre* nézve: — „Bűnössé tette-é magát *Boyer* *Eduard Eugenius Peyreleau* Bárá, *Adjutáns-Kommandáns* 's *Guadeloupei* Al-Ex-Kommandáns, az által, hogy a' maga Előljárójának Gróf *Linois* Durandnak, a' *Guadeloupei* közönséges Kormányozónak nem engedelmeskedett? — Bűnössé tette-é Bárá *Boyer-de-Peyreleau* magát az által, hogy annak az özszeesküvésnek, a' melly *Jun.* 18-dik napján 1815-ben *Guadeloupe* szigeté a' *Bitangolónak* alája vetette, szerzője, elősegéllője, vagy forralója volt volna? —

Minekutánna a' vokok ezen két kérdésekre nézve is éppen az előbbeni módon összegyűjtettek volna, végezetre úgy ütött-ki a' dolog, hogy Oberster Boyer az egész ítélőszék az első 's a' második pontra nézve is, bűnösnek lenni nyilatkoztatta.

Admirális *Linois* a' következő napon (12-dikben) estve a' fogházból kibotsáttatott, Oberster Boyer pedig egy esdeklő irás által kegyelemért a' Királyhoz folyamodott, 's egyszersmind appellált is, de, mint a' Párisi újságok erőssítik, egyenesen kitette az apellázióban, hogy csak azért apellál, hogy időt nyerhessen a' Királynálvaló esdeklésre mert (külömben csak 24 órát engednek a' törvények az ítéletnek felolvastatásától fogva annak exquáltatásáig].

Grenoble várának falain nem régen valami lázzasztó irások találtattak: de a' bűnösök még ki nem tanúltathattak. A' Prefektus Gróf *Moutliveault* azonközben egy személyt, kiről tudva van, hogy a' rossz gondolkodású emberek közé tartozik, előhivatván megparantsólta neki, hogy a' városból azonnal eltávozzék, 's Nismesbe vagy Montbrizonba mennyen, melly tselekedete által azt mütattameg közönséges módon a' Prefektus (így szoll a' *Quotidienne*) hogy élt azzal a' Prefektusoknak adatott hatalommal, melly szerint ők, a' fő bűnöst ki nem tanulhatván, a' közönséges tsendességre nézve ekképpen megbüntethetik a' nyúghatatlankodásnak akár melly esmeretes' fejeit.

Hasonló módon használta a' *Sommei* Prefektus ezt az 1815-ben Október' 29-dikén a' Prefektusoknak adatott hatalmat, midőn *Amiens* városából három személyeket, azért, hogy az ő otlételeket veszedelmesnek lenni tartotta, onnét más három külömbkülömb helyekre, Caëube, Orleansba, és Rouenbe küldött; 's más öt

személyeket pedig Peronnéban fogságra tetetett, 's a' hatodikat a' maga házánál tette őrizet alá.

Nagy Britannia.

Mártz. 6-dikán nagy gyűlést tartottak a' *Londoni* kereskedők 's bankósok a' Polgármesternél. A' *Jövedelemtől* fizető adó és a' békességes időkre kívántató armádák felett tanátskoztak, 's kérő leveleket készítettek a' Parlamentum' felső és alsó házához. A' felső házhoz szollónak beadására a' *Sussexi* Hertzeg kéretett-meg, a' másikkak beadása pedig London városának a' Parlamentumban lévő képviselőire bizattatott.

Béts.

Hidvéghi Gróf *Nemes Nepomok János* ur ő Nagyságát Cs. K. Camerariussá mel-tóztatott kinevezni ő Cs. K. Felsége.

A' *Triestből* Mártzius' 13-dikán indúlt levelek szerint *Mária Ludovika* Fő Hertzegaszszony ő Felsége, *Collornoi* Hertzegének felvett nevezete alatt az nap' dél után oda megérkezvén, az ispotálynak 's egyéb közönséges intézeteknek megszemlélése után még az nap' tovább indúlt *Verona* felé, a' hova már valamint ő Felsége, úgy Felséges Urunk 's Aszszonyunk is megérkeztek. Ugyan oda érkezett 20-dikban az *Austriai* Cs. Kir. Külső Minister *Metternich* ő Hertzegsége is *Majlandból*.

Maximilian ő K. Fő Hertzegsége Mártzius' 15-dikén *Majlandból* vissza indúlt *Béts* felé.

A' *Prágai* újság szerint a' 8263-ik számú sorsczédula, melly, mint a' 23-dik M. Kurirban említettett, a' *Prosetsch* és *Poschna* nevű jószágokateinyerte, a' *Prágai* theatrom' Kasztnárját tette ezen jószágoknak tulajdonosává. A' neve ezen úrnak *Lainer*.

Mártz. 23-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 322 forintot Váltótzélalan. Egy Császári aranyért 14 fl. 51 kr.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro 25.

A Magyar Kurir 25-dik darabjához.

Magyar Ország.

Pestről, Szerdán, Bójt-más-Hava 20-dik napján 1816.

Budán Ő Császári Királyi Fő Herczegségének az Ország Nádor Ispányának neve napját a Fő Rendek azzal tisztelték meg, hogy József napján estve Nagy Méltós. Gróf *Brunszvik József* Ő Excellentiájánál fényes ünneplest tartottak, mellyen mind a két nemu lévő Méltóságok a Magyar Országi külömbkülömbfele Nemzetek' öltözeteikben jelentek meg.

Leírása egy nem régiben tökéletesített kis Machinának.

Ennek használása általa' legkönnyebb módon lehet a' setet éjtzaka közepénn is tsupán tsak egy sinórnak megrántásával gyertyát gyujtani. Ugyan is ezen machinában lévő két edény közzé meggyúlható levegő (Hidrogene) vagyon rekesztve, melly fellyülről tiszta viz, alolrol pedig nagyobb részint Salitrom Savany közt áll, ezen elemés kis Machinának talpán egy rekeszetskében vagyon alkalmaztatva egy Electrophorum, melly a' sinór megrántásakor a' maga láthatatlan szikrát két réz veszőkenn feladván a' benn lévő levegőnek kibotsátott kitsiny részét egy rövid láng sugárra változtatja, és ez által egy oda alkalmaztatott gyertyát tüstént meggyújt. — Ez a' Találmány oly nagy kedvességet nyert mindenek előtt, hogy már ma Európának minden helyin, valamint itt Bétsben is felettesok házaknál bé vagyon véve. Az oka ezen hamar lett nagy elterjedésnek az, hogy erre a' tzelra illy tökéletes eszköz fel nem találtathatott volt még eddig. Ugyan is az éjtzakának idejénn gyakorta meg tör-

ténni szokott lárma kiáltások, vagy már hirtelen való változásnak idején, mikor az álonbol esett fel rettenést a' szobában lévő setétség a' legnagyobb mértékben szokta nevelni, akkor ezen kis Machina megbetülhetetlen szolgálatot tészen, a' Házi gazda illyenkor fel serkenvén az említett sinórt megrántya és attól a' szempillantattól fogva a' Szobában gyertya ég. Elkerülődik ez által az eddig szokásban volt éjjeli, méts vagy gyertyaégetés, melly sok szerentsétlen eseteket okozott — A' legnagyobb oka pedig, hogy illy nagyon elterjedett az, hogy azon summátska pénz, mellyet lassauként tsak nem minden ember ki szokott adni a' közönséges tűz ütő szerzőszámokra, végtére annyira mégyen szinte, mint a' mennyivel egy illy hasznos Machinát lehet szerezni, 's még is ez gyermekeire, sőt ha jól gondját viselik az Unokákra is által marad.

Mikor a' gyúladó levegő a' hosszas használás után fogyni kezd, ollyankor egy néhány darabotska borsó szem nagyságú elegyített tzink vettetik a' Savanyba, és ez által minden költség nélkül újjra más levegő fejtődik ki. A' mi illeti ennek a' Machinának megszerzését abban egy igen nagy akadály az, hogy jó kelete léven ezen Találmáynak, sok olyan Mechanicusok is készítik, a' kik elégséges chemiaitudománnal nem bírván a' Savany megválasztásában és egyebekben is hibákat ejtenek, mellyek egy darab ideig való használtatás után kiteszenek.

Az egész alkotmány akkora, mint a' millyen közönségesen szokott lenni egy Asztali óra, és olly tsinos, hogy a' szép szobáknak is díszekre szolgál.

Új földrengés Portugalliában.

A. *Londoni* újságlevelek szerint e'következendőt írják Februárius' 2-dik napján *Lissabonból*: „Ma éjfélutáni 1 óra előtt mint egy 5 minutummal vettem észre az itt történt Földindulás alkalmatosságával azt, hogy az ágyam egy vagy talám másfel minuto-mokig mozgásban volt, azután kezdett ezen megrázkodtatás nevekadni 's úgy tettett, mintha az egész mozgás egy más útát vett volna magának; mig egyszerre egészszen meg szűnt. Leirhatatlan azon megrémülés, melly engemet akkor el fogott volt, tudván ezen változásnak valóságos okát. A' ház' lakosai mind talpra ugrottak és minden ember gyertyáért kiáltott. Én az ablakomat fel nyitottam. A' Levegő terhes volt és egy sűrű köd lepte el a' Várost, a' tavul lévő lámpásokat tsakugyan megtudtam más tárgyaktól külömböztetni. Hirtelesen világos lett és egy jeleségét lehetett észre venni, melly úgy tettett, mintha a' földre leereszkednék, de tsak hamar egészszen el tűnt, és a' legnagyobb setéttség lett. Az én szobámban lévő Thermometrum 60 Pharenh. állott. Ekkor minden eltsendesedett egészen a' reggeli 7 óráig a' mikor egy ujjabb megrázkodtatás kezdődött el. Ettől a' szempillantattól fogva béborúlt az Ég és a' békövetkezett éjtzakán egy sebes zápor esső volt. — A' Portugallusok annyira megrettentek, hogy kiki el hagyván lakóhelyét, az uttzákra szaladott ki, minden ember féltette a' Házát az özszeromlástól. Mig ezen föld mozgás tartott tsoportonként repdesek szerte széllyel a' levegőben minden féle madarak, mellyek a' mint akkor tettett siránkozva kiáltotak. Egy tengeri Tiszt, a' ki vellem egy házban lakik azt beszéli, hogy azon föld indulások közt, a' mellyeket ő Palermóban ért, egy sem volt olly nagy, mint ez. Sok előkelő Familiák hajókra ültek.

A' de Rocco nevű nagy Piatz tele volt az oda szaladott Lakosokkal, sokan volta-

nak ollyanak, kik meztelen, vagy tsak félig voltak felöltözve 's a' t. — Egy szerentsétlen a' nagy megrettenés miatt az uttzán megholt. A' Tagus (Tajó) vizének tulsó partyán ezt a' változást érzették. Az utolsó sebes mozduláskor valamelly siket mormolás hallatott, melly a' messze lévő kotsi dörgéséhez hasonlított.

L o m b a r d i a.

Császár ő Felsége Mártz. 11-dik napján megérkezett Bergamóba, 's a' következő napon dél után Császárné ő Felsége is szerentséltette azt a' maga megérkezésével. A' Terzi palotájánál, melybe ő Felségek bészállani méltóztattak, egy triumphalis kapú vala az ő Felségek' fogadtatására felállittatva. A' város' főbb lakosai eleibe menvén ő Felségeknek, a' városba való bėjövetelben kísérői voltak ő Felségeknek, a' minden felől nagy sokasággal özsze gyülekezett 's örvendező népnek sorai között. A' fő tisztviselői karok a' palota' szalájában tették - meg a' magok tiszteletjeket, a' hova előre özsze gyülekeztek vala. Három napot töltöttek a' Felségek *Bergamóban*, a' melly időnek nagyobb részét a' város minden féle, közönséges és magános, kereskedésbeli 's egyéb intézeteinek megszemlélésére, és számos audientziaadásokra méltóztatott kegyesen fordítani ő F. ge. Mártz. 12-ik és 13-ik napjain estve, gazdagon megvilágosittatott a' város.

Mártzius' 15-dikén délelőtt *Bresciába* érkeztek, elébb Felséges Urunk 's kevéssel azután Felséges Aszszonyunk is, a' hol hasonló nagy tisztelettel és örvendezéssel fogadtattak.

Eladó *Könyvek* 's egyéb *Tudósítások* a' Mezei Gazdákhöz.

Pesten, Eggenberger, Kilian és Kiss István könyvárosoknál, és én nállam is magamnál (még most — in der neuen Stadt, in der drey Rappengasse, — másképp' zwey Adlergasse, Nro. 236. in Pest) talál-

latnak e' következendő kész könyvek, az itt előadott áron: —

1. A' Szoptató vagy Emlősállatok' Természethistoriája I. Darabban 6 for. 30 kr.
 2. Az Emlősállatok' képei 49 Tablán: —
Természeti színekkel színelve (illuminálva) 14 — 42 —
Feketén 9 — 48 —
 3. Pallérozott Mezei Gazdaság I. Darab 6 — „ —
II. Darab 5 — „ —
III. Darab 6 — „ —
 4. Lótenyésztés magánosan, bekötve „ — 45 —
 5. Szarvasmarha-tenyésztés, ugyanúgy 2 — „ —
 6. Juhtenyésztés ugyanúgy 2 — 24 —
 7. Házi Majorság ugyanúgy „ — 45 —
 8. Mehtenyésztés ugyanúgy 1 — 24 —
- Ez az öt utolsó a' Pall. Mezei Gazdaság harmadik Darabját teszi, és tsak azoknak a' kedvéért adódik külön is, a' kik az egész munkát megszerezni nem kívánják.
9. Nemzeti-Gazda, utolsó fél esztendei, 1814. 5 — „ —
Ugyanaz . . . első fél esztendei, 1815. 5 — „ —
Ugyanaz, . . . utolsó fél esztendei, 1815. 5 — „ —
 10. Baromvorkönyv, bekötve 2 — 24 —
kötetlen 2 — „ —
 11. Magyar Mathesis, I. Darab 5 — „ —
II. Darab 5 — „ —
 12. Pestis ellen Ótalmom . . „ — 15 —
 13. Hollandiai Magyar Biblia, finom papiroson, Mappákkal és Homloktáblákkal egygyütt 8 — „ —
Ugyanaz, jóféle hollandiai papiroson 6 — „ —
 14. Hollandiában nyomtatott Magyar 'Soltár igen szép kis formában „ — 30 —

A' Könyvárosok, vagy más akarki, ha én töllem magamtól, akarmelyik félelől —

Vesznek kész pénzen	Kapnak ráadást	Vesznek esztendei jó hitelre	Kapnak ráadást
5-öt	1-et	—	—
10-et	3-at	10-et	1-et
20-at	7-et	20-at	3-at
30-at	11-et	30-at	5-öt
40-t	16-ot	40-t	7-et
50-t	21-et	50-t	10-et
60-t	25-öt	60-t	13-at
70-t	30-at	70-t	17-et
80-t	36-ot	80-t	22-öt
90-t	43-at	90-t	28-at
100-at	50-t	100-at	33-at

Uganez úttal, minden Jóakaróimnak 's Baratimnak, általában pedig a' Mezeigazdaság' hiv Baráttjainak jelentem, hogy a' *Nemzeti-Gazdaság*, bár egy ideig kornyadozott, de meg, még nem halt; és mihelyt a' hazabéli legfőbb Postahivatallal a' széjjel küldözés eránt haszonnal értekezhetem, mely minden órán megeshetik, a' Nemzeti-Gazda felől utolsó Tudósításomat, a' dolog' kimenetele szerént, megteszem: egész buzgósággal azon törekedvén, hogy Ö Felsége' ebbéli Atyai kegyelmének tovább is hasznát vehessük. Tsak még egy-néhány-napi békességes várakozás! — mikor osztán a' kétszéges delfusi beszédet, melyre ekkorig a' viszontagságos környülállás kényszerített, érthető nyilvánóságos beszédre fordíthatom. A' hazabeli akarmiféle gazdasági Tudósításoknak fojtatását pedig Levelező Jóakaróimtól 's Gazda-sorsosimtól ezután is kikérem és bőven elvárom.

Mindeneknek, a' kik a' múlt utóbbi hónapokban betses Levelekre méltóztattak, 's némellyek váratlan is pénzt küldöttek, nem tsak fogok felelni, hanem kívánt szükségüket, kivált' a' hibázó árkusokra nézve, jóllehet nem tartoznám, örömmel fogom pótolni, és tsak e' végre egynéhány teljes Exemplárt széjjel osztatok. — Írtam Pesten, Mártziusban, 1816.

K. Sz. Pethe Ferentz.